

Titel: Breve

Citation: "Breve", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 . Onlineudgave fra *Søren Kierkegaards Skrifter*: https://tekster.kb.dk/text/sks-b1-int_1-shoot-idf97808ad-babe-44e5-b660-0e1ffbc5d743.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K28*

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

II. Indsamling af brevene

Under arbejdet med *Pap.* har P.A. Heiberg organiseret Kierkegaard Arkivet (KA) på Det Kongelige Bibliotek sådan, at ordningen og opbevaringen af manuskripterne følger *Pap.*-udgivelsen. I KA ligger brevene derfor adskilt fra det øvrige materiale og hovedsageligt i D pk. 1 og 2. Ordnet på denne måde ligger en del af brevene forholdsvis let tilgængelige i KA. Den anden del er spredt rundt især i danske, men også i udenlandske arkiver som en naturlig konsekvens af, at de fleste breve afsendt af SK ikke lå blandt hans papirer efter hans død. De er først senere dukket op hos de forskellige brevmodtagere eller deres arvinger og er efterhånden blevet udgivet og indlemmet i forskellige arkiver.*

Ca. en tredjedel af de nu kendte 318 breve befinder sig således i andre arkiver end KA på Det Kongelige Bibliotek. Syv befinder sig på Rigsarkivet i København, tre i Nordiska museets arkiv i Stockholm, et enkelt i Darmstaedter Sammlung på Staatsbibliothek zu Berlin og 30 i samlingen hos Fondation Martin Bodmer i Cologny (Genève). I forbindelse med udarbejdelsen af SKS 28 er alle arkiverne blevet opsoget. En del materiale, som forud for udgivelsen af *B&A* enten befandt sig i privateje eller kun var overleveret som fotostater eller indirekte som tekst, er under arbejdet opsporet; det gælder bl.a. de Emil Boesen-breve, som nu ligger i Cologny (Genève).*

Under indsamlingen er der desuden fundet nyt brevmateriale i forhold til *B&A*. Det drejer sig om breve både til og fra SK.* Godt en snes breve i SKS 28 findes stadig kun indirekte overleveret, enten som trykt tekst eller som afskrift. Især *EP* anvendes som tekstkilde, men indsamlingen har også givet nye indirekte tekstkilder. Det gælder, når originalen til et nyidentificeret SK-brev ikke er bevaret, men brevet er gengivet diplomatarisk, fx Brev 242 til kroejeren Ole Cold trykt i *Kierkegaardiana IX*, eller som fotografisk faksimile, fx Brev 33 og 230, der findes som fotos i auktionshuset Bruun Rasmussens kataloger. Enkelte nye tekstkilder er afskrifter. Det gælder Brev 223 til Bianco Luno, der kun findes i *EP*-udgiveren H.P. Barfods afskrift, og Brev 241 til hr. Hastrup, der kun findes i lægen Ludvig Wilhelmsens afskrift.

SKs brevmateriale er ikke så omfangsrigt som andre bevarede brevsamlinger fra forfattere eller kulturpersonligheder fra det 19. århundrede (fx indeholder *Henrik Ibsens Skrifter* ca. 2400 breve alene skrevet af Henrik Ibsen). Det skyldes bl.a., at SK selv har brændt flere af de breve, som han har modtaget; fx skriver han til sin bror P.C. Kierkegaard: »Da jeg seer, at 'Du ved at søge efter et andet Papiir stødte paa mit Brev', saa gjør mig den Tjeneste at brænde det. Det Samme gjør jeg ved alle de Breve, jeg modtager« (Brev 6). Et andet sted konstaterer han lakonisk: »Dit Brev modtaget - brændt« (Brev 14).

Derudover må flere breve med tiden være gået tabt, hvilket man kan aflæse af de bevarede breves referencer til andre ikke-overleverede breve. Således findes fx i korrespondancen med Emil Boesen mange referencer til såkaldte »ikke-breve«, dvs. breve, der omtales, men ikke er bevaret.* Især breve fra Boesen mangler i materialet. I P.C. Kierkegaards dagbøger viser nøje førte brevfortegnelser også, at korrespondancen mellem de to brødre har fyldt mere, end hvad der er bevaret.*

Endelig kan det ikke udelukkes, at der stadig befinder sig breve i privateje, som ikke er offentligt kendt.